

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

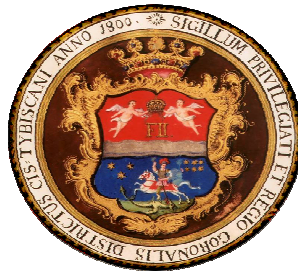
ÓBECSE KÖZSÉG HIVATALOS LAPJA

ГОДИШТЕ XLIX ÉVFOLYAM

31. 12. 2014. 2014. 12. 31.

Саставни део броја 16.

A 16. szám szerves része

ПРОГРАМ

**КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА
ПОПУЛАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ
ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ**

Садржај

1. УВОД	3
2. ЦИЉ ПРОГРАМА.....	4
3. ОСНОВЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА.....	6
4. САДАШЊЕ СТАЊЕ И ОЦЕНА.....	8
5. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА.....	9
5.1. Пројекат проширења и доградње постојећег прихватиштва	10
5.2. Унапређење рада постојеће службе за рад у прихватишту и зоохигијенске службе.....	10
5.3. Пројекат информисања и едукације грађана	12
5.4. Пројекат масовног третмана паса и мачака луталица	13
5.4.1. Идентификација	13
5.4.2. Стерилизација	14
5.4.3. Удомљавање, поклањање и проналажење изгубљених животиња.....	15
5.4.4. CNR Програм (ухвати, стерилиши, пусти)	16
5.4.5. Сарадња	16
5.4.6. Еутаназија	17
5.5. Санкционисање неодговорних грађана	18
5.6. Доношење нових општинских прописа који регулишу ову правну област	18
6. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН	18
7. ПРОЦЕДУРА У ПОСТУПАЊУ СА НАПУШТЕНИМ ПСИМА И МАЧКАМА.....	19
8. ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА.....	20
9. ЗАКЉУЧАК.....	21

1. УВОД

Велики број напуштених животиња на улицама Бечеја, околних насељених места и поља, резултат је непрописног држања и напуштања животиња од стране њихових власника. Лоше навике људи и тешка економска ситуација грађана, који због недостатка средстава за бригу о животињама прибегавају избацавању кућних љубимаца на улице. Бивши кућни љубимци препуштени су сами себи, а као последица тога долази до неконтролисаног размножавања, чему доприноси и велики репродуктивни потенцијал ових животиња.

Постоје подаци који говоре о томе да за само шест година пар плодних паса и њихово потомство, у оптималним условима, може дати чак 67 000 штенаца. Код мачака овај број је још већи и износи 420 000 мачића за седам година.

Светска здравствена организација, напуштене псе, *по начину живота* дели на три групе:

1. Пси о којима води бригу већи број људи (суседски пси) и њихова слобода кретања је делимично контролисана и зависи од извора хране и склоништа. Ови пси обично се крећу и у другим четвртима насељених места али се увек враћају у своје станиште ради одмора и храњења.
2. Пси који немају ограничену слободу кретања и чији извор хране, воде и склоништа није дефинисан.
3. Пси који су потпуно независни од човека, који се слободно и неконтролисано крећу и који обично избегавају контакте са људима. Ово су по правилу полу дивљи пси.

Напуштене псе, *по начину настанка* можемо поделити у четири категорије и то:

1. Пси које су напустили или изгубили власници.
2. Пси неодговорних власника који су пуштени да без надзора слободно шетају по јавним површинама.
3. Пси који су рођени на улици, који никада нису имали власника а потичу из прве две категорије напуштених паса.
4. Напуштени и одбачени пси који су се као старији штенци нашли на улици и самостално развијали.

Здравствени, хигијенски, еколошки, естетски али и социјални разлози су опредељујући фактори за решавање проблема прекобројности напуштених паса.

Нерешавањем ових проблема настају тешко исправљиве штете и проблеми као што су:

- **болести** - пси су директни извори и преносиоци разних инфективних паразитских болести заједничких за животиње и човека (беснило, ехинококоза, токсоплазмоза, аскаридоза, демодикоза, пантљичара, шуга, крпељи, буве итд.);
- **агресивност и уједљивост** - напуштени пси своју агресивност углавном испољавају према псима који имају власника али су и чести напади на људе. Подаци говоре да од укупног броја напада на човека, 30% потиче од напуштених паса;

- **бука** - лавез паса достиже вредности између 80 и 120 дБ;
- **прљање јавних површина** - пси преко урина и измета загађују јавне површине и преносе паразите и микроорганизме;
- **непријатни мириси** - разна кожна обољења, прљава длака и кожа као и измет и урин извор су непријатних мириса;
- **примарно предаторство** - напуштени пси нападају и убијају ситне дивље и домаће животиње;
- **секундарно предаторство (стрвинарство)** - напуштени пси лишени бриге и надзора налазе извор хране у лешинама угинулих животиња чијим развлачењем шире заразне болести;
- **компетенција за отворен простор** - напуштени пси настањују и заузимају јавне површине и нападом на псе познатих власника штите своје станиште;
- **материјалне штете** - нападом на људе и животиње наносе материјалне штете;
- **саобраћајни удеси** - велики број саобраћајних удеса управо су изазвани неконтролисаним кретањем паса по саобраћајницама;

2. ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ Општине Бечеј, је да осигура квалитетну бригу над напуштеним и изгубљеним животињама у складу са Законом о добробити животиња („Сл. гласник РС“, бр. 41/2009).

Програм хуманог решавања проблема напуштених животиња подразумева активно учешће свих чланова друштва у ланцу хуманог решавања овог проблема као што су:

1. **Централна власт** – Органи Републике Србије и АП Војводине (доношење свих потребних закона, подзаконских аката и правилника као и мера и субвенција локалним властима и грађанима, односно помоћ у процесу решавања проблема напуштених животиња);
2. **Јединица локалне самоуправе** – Председник, Скупштина општине и Општинско веће;
3. **Инспекција** – Ветеринарска и друге надлежне инспекцијске службе (надзор над спровођењем закона и подзаконских аката);
4. **Ветеринарска служба** - праћење, заштита и унапређење здравља животиња на територији општине;
5. **Правно лице** које управља Прихватилиштем;
6. **Јавно правобранилаштво и Јавно тужилаштво**, као и локална удружења грађана за заштиту животиња;
7. **Медији** – подизање свести грађана о значају хуманог решавања проблема напуштених животиња и истинито и редовно информисање;
8. **Грађани** – дужност сваког грађанина јесте да спречи и пријави све облике злостављања животиња и угрожавања њихових живота, здравља и добробити.

Главни циљ свих активности је смањење популације напуштених животиња, па самим тим и отклањање негативних последица њиховог присуства на улици. Циљеве Програма је могуће остварити једино у сарадњи владиног и невладиног сектора (државних органа са једне и удружења грађана као и самог грађанина са друге стране) са следећим основним разлозима за примену:

- **социјално-безбедносни** - смањење броја напада на грађане као и спречавање ремећења јавног реда и мира,
- **економска оправданост** - трошкови постојања Прихватилишта и зоохигијенске службе - наспрам трошкова које би Општина Бечеј морала да плати у случају одштетних захтева грађана,
- **здравствени** - спречава се ширење и преношење заразних болести као и болести које су заједничке људима и животињама (зоонозе),
- **хигијенско-еколошки** - спречава се растурање чврстог отпада и смећа из контејнера, канти и депонија, избегава се прљање улица, јавних површина и дечијих игралишта,
- **естетски** - лепши изглед насељених места, како за грађане тако и за туристе,
- **хумани однос према животињама** - хумано поступање са животињама је цивилизацијска мера у интересу и људи и животиња,
- **едукативни** - увођењем нових стандарда у раду прихватилишта, Бечеј добија простор за разне едукативне програме намењене подизању укупне свести грађана, а нарочито деце.

Општина Бечеј, свесна своје одговорности и законске обавезе, када је у питању решавање ове проблематике, сагледавајући целокупну палету могућих решења, а у циљу да се понаша одговорно и тако утиче на смањење и контролу бројности паса/мачака, израдила је овај Програм, чијом се реализацијом гарантује успостављање минималног броја напуштених животиња на улицама.

Вођењем предвиђених евиденција обележавања и кретања животиња успоставља се дугорочна контрола њихове популације и успоставља се надзор над придржавањем прописа из ове области и на тај начин се избегавају теже последице по грађане и напуштене животиње.

3. ОСНОВЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Основе за реализацију програма чине следећи елементи:

Законска регулатива која је кроз републичке и локалне прописе регулисала ефективне, превентивне мере које се односе на: регистрацију и обележавање паса, вакцинацију, одговорност власника, забрану напуштања кућних љубимаца и поступке са напуштеним животињама.

Ова регулатива је дефинисана сетом републичких закона, правилника и упутстава и тренутно важећих и будућих одлука на нивоу локалне самоуправе:

- Закон о добробити животиња, ("Сл.гласник РС", бр. 41/2009),
- Закон о ветеринарству, ("Сл.гласник РС", бр. 91/2005, 30/2010 и 93/2012),
- Закон о заштити животне средине, ("Сл.гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 72/2009 и 43/2011),

- Кривични законик, ("Сл.гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012 и 104/2013),
- Закон о државној управи, ("Сл.гласник РС", бр. 20/1992, 6/1993, 48/1993, 53/1993, 67/1993, 48/1994, 49/1999, 79/2005, 101/2005 и 87/2011),
- Закон о државној управи, ("Сл.гласник РС", бр. 79/2005, 101/2007 и 95/2010),
- Закон о локалној самоуправи, ("Сл.гласник РС", бр. 129/2007 и 83/2014),
- Закон о јавном реду и миру, ("Сл.гласник РС", бр. 51/1992, 53/1993, 67/1993, 48/1994, 101/2005 и 85/2005),
- Закон о комуналним делатностима, ("Сл.гласник РС", бр. 88/2011),
- Правилник о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла, ("Сл.лист СФРЈ", бр. 53/1989 и "Сл.гласник РС", бр. 31/2011),
- Правилник о начину обележавања и регистрације паса и мачака, ("Сл. Гласник РС", бр. 23/2012),
- Одлука о држању домаћих животиња ("Сл.лист општине Бечеј", бр. 7/2009-пречишћен текст, 14/2009 и 3/2010),
- Одлука о комуналним делатностима ("Сл.лист општине Бечеј", бр. 11/2014),
- Одлука о комуналној инспекцији ("Сл.лист општине Бечеј", бр. 11/2014).

Формирање базе података паса/мачака који имају власника - квалитетна и прецизна база података која ће се редовно ажурирати је основа за спровођење одговорног власништва и поштовање правних норми које регулишу ову област.

Повећање капацитета прихватилишта - Прихватилиште мора бити одговарајућег капацитета и адекватно опремљено, а запослени обучени и едуковани како би се обезбедио хумани третман и рад са животињама. Животиње се из Прихватилишта враћају власнику уз надокнаду трошкова, удомљавају, уступају другим прихватилиштима или враћају на њихова природна станишта на којима су ухваћени (након стерилизације или кастрације и увођења у базу података).

Подизање капацитета зоохигијенске службе - члан 46. Закона о ветеринарству предвиђа обавезу локалне самоуправе да на својој територији организује службу која обавља послове хватања и збрињавања напуштених животиња у прихватилиште за животиње. У смислу подизања капацитета треба посебно обратити пажњу на:

- техничку опремљаност службе за хватање, превоз, лечење и збрињавање животиња,
- обученост радника,
- проширење кадровског капацитета Прихватилишта,
- смештајне капацитете, као и потенцијално друге делатности које позитивни прописи дозвољавају, а могу представљати извор сопствених прихода зоохигијенске службе.

Сарадња свих учесника у ланцу решавања проблематике напуштених паса/мачака и преузимање одговорности за свој део извршења програма.

Образовање и информисање - циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса/мачака, као и грађана са особинама и потребама паса/мачака, сопственим мотивима држања паса/мачака као и законским обавезама њихових власника. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације паса и мачака у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника.

Финансирање - да би програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити финансијска средства за рад служби и функционисање прихватилишта, као и за превентивне мере (обележавање, вакцинација и стерилизација). Извори финансирања су:

- Буџет локалне самоуправе,
- средства Министарства,
- донација и сл.

С тим у вези, Општинско Веће је потребно да сваке године на предлог општинске управе доноси финансијски план за спровођење Програма контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији општине Бечеј. Тек након периода од четири године на спровођењу овог Програма очекују се видни резултати. Наравно да се активности на спровођењу овог Програма истеком ове четири године не завршавају, већ они попримају трајан карактер.

4. САДАШЊЕ СТАЊЕ И ОЦЕНА

Садашње стање решавања проблема великог броја напуштених животиња, првенствено паса и мачака на територији Општине Бечеј је неодрживо и незадовољавајуће. Досадашњи начин уклањања животиња са улица, упркос великим напорима ЈП „Комуналац“ Бечеј, није дало очекиване резултате пошто су се отклањале само последице, а узроци проблема су и даље остајали нетакнути.

Број луталица у одређеним периодима повећавао се због разних узрока, као што су: обавезна вакцинација против беснила, штењење керуша, немогућност даљег држања, храњења и сл. Када се напуштена животиња и ухвати, власнику је немогуће ући у траг пошто пси и мачке нису обележени, а законодавна политика је неефикасна. На основу члана 66. Закона о добробити животиња („Сл. гласник РС“, бр. 41/09) орган јединице локалне самоуправе је у обавези да обезбеди прихватилиште ако на својој територији има напуштених животиња.

У насељеном месту Бечеју постоји Прихватилиште за смештај паса луталица, капацитета 150 јединки по правилнику (одрасли + штенци), које је изграђено и пуштено у рад 2007. године. У изградњи су учествовали општина Бечеј, страни и домаћи донатори, удружења и волонтери. Рад је у складу са важећим законским и подзаконским актима, регистровано је код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за ветерину Решењем број 323-07-01944/2013-05/1 од 29.07.2013. године као Прихватилиште за смештај паса луталица (у даљем тексту Прихватилиште) и функционише унутар Јавног предузећа за комуналне услуге „Комуналац“ Бечеј. Средства за рад су одређена буџетом који обезбеђује Општина Бечеј, док су средства за функционалан рад обезбеђена захваљујући многобројним домаћим и страним донацијама које попуњавају простор у потребама који буџет количински не покрива. У оквиру Прихватилишта смештена је и

Зоохигијеничарска служба, која врши хватање одбеглих и напуштених животиња и уклањање лешева животиња са јавних површина и из домаћинстава.

Број од 150 јединки у Прихватилишту се веома тешко постиже. Приликом несавесних хватања паса у Прихватилишту је било чак и око 250 јединки, како не постоје услови за збрињавање толиког броја паса, то је веома преоптеретило Прихватилиште, резултат је био да су тренутно нестали пси са улица, али се популација поново успостављала. Решење је било краткорочно, трошкови збрињавања толиког броја паса у Прихватилишту су били енормно велики, а ни услови из Закона о добробити животиња нису били задовољени.

Током целе године редовно се прати популација паса и контролише њихова бројност на јавним површинама. Бројност паса на јавним површинама Општине Бечеј се кретала око 100 јединки свакодневно присутних ван домаћинстава током 2013. године. Бројност стално осцилира у зависности од периода парења или зимског периода. То се односи на укупну заступљеност паса на јавним површинама, што представља број који се пуни и одлива (нису стално присутни исти пси, осцилација бројности на јавним површинама није у корелацији са интензитетом уједа паса на јавним површинама, пошто је број уједа највећим делом почињено од стране власничких паса који чине око 85% паса на јавним површинама (то нису луталице него пси који се неодговорно држе од стране њихових власника)). Током 2013. године бројност паса је била око 180 јединки (одраслих и штенад), која је пред крај 2013. године успела да буде сведена на 166 јединки. Ако се гледа све укупно у Прихватилиште је током 2013. године збринута укупно 306 јединки са јавних површина.

Бројност тек у јануару 2014. постиже прописан капацитет од 150 јединки, захваљујући оствареној доброј сарадњи са иностранством (Немачка, Швајцарска, Финска, Француска) где је највише удомљавања изведено, што је имало за резултат смањивање броја паса и отворило је могућност за примање нових паса са улица општине Бечеј.

5. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА

Реализација Програма се спроводи кроз неколико повезаних пројеката којима мора да претходи усвајање одређених аката, као и тесна веза надлежних служби Републике, Општине, удружења за заштиту животиња и грађана.

Пројекти кроз чију реализацију ће се спроводити Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији општине Бечеј су:

1. Пројекат проширења и доградње постојећег прихватилишта;
2. Пројекат унапређења рада постојеће службе за рад у прихватилишту и зоохигијенске службе;
3. Пројекат информисања и едукације грађана;
4. Пројекат масовног третмана паса и мачака луталица:
 - Идентификација,
 - Стерилизација,
 - Удомљавање,
 - CNR програм (ухвати, стерилиши, пусти),
 - Сарадња,
 - Еутаназија;
5. Санкционисање неодговорних грађана;

6. Доношење нових општинских прописа који регулишу ову правну област.

– **5.1. Пројекат проширења и доградње постојећег прихватилишта**

–
Садашње прихватилиште, иако делимично изграђено, задовољава већину прописаних услова и најекономичније је извршити проширење капацитета.

Прихватилиште - Псе у Прихватилиште доносе радници који плански два пута недељно обилазе територију општине, као и након акције хватања по позиву грађана, инспекције и полиције. Врло често напуштене псе у Прихватилиште доносе и сами грађани уколико капацитет Прихватилишта дозвољава, прихватање паса из домаћинства се врши уз одговарајућу накнаду. Ако је капацитет Прихватилишта попуњен прихватање паса из домаћинства се врши по принципу листе чекања.

По доласку у Прихватилиште пас треба да буде прегледан од стране ветеринара, обележен, вакцинисан, очишћен од паразита у року од 72 сата. Такође, пас треба да буде административно заведен: фотографисан, добије свој картон у коме су убележни основни подаци о месту са којег је пас доспео у Прихватилиште, подаци о његовим личним особинама и број чипа. Ако се након неколико дана не уоче сметње у понашању новопридошлог пса исти се пушта из карантина у велико двориште заједно са осталим псима. У случају да се нико од грађана није јавио у Законом предвиђеном року пас се стерилише/кастрира како не би дошло до неконтролисаног размножавања у самом Прихватилишту.

Боравак, односно задржавање паса у Прихватилишту је веома различито. Неки пси остају у Прихватилишту годину дана или дуже, док се за већину налази нови власник у краћем временском периоду.

Одрасли пси се у Прихватилишту хране два пута дневно, а штенци у зависности од узраста и до четири пута дневно. Прихватилиште мора бити под сталним надзором свих 24 сата.

Удомљавање здравих, обележених, вакцинисаних и стерилисаних паса из Прихватилишта је веома важна мера смањења популације напуштених животиња и обезбеђује потребан простор у Прихватилишту за нове напуштене псе. С тога, сарадња са удружењима за заштиту животиња мора бити на највишем нивоу како би информисање грађана о могућностима удомљавања паса из Прихватилишта дало очекивани ефекат.

– **5.2 Унапређење рада постојеће службе за рад у прихватилишту и зоохигијенске службе**

Зоохигијеничарска служба при ЈП „Комуналац“ Бечеј, на основу уговора закљученог између општине Бечеј и ЈП „Комуналац“ Бечеј, обавља све потребне послове око хватања и збрињавања напуштених животиња.

Да би ова служба ефикасно функционисала, потребно је обезбедити потребна средства и :

1. Запослити довољан број радника у прихватилишту за животиње;
2. Обезбедити потребну опрему за хватање животиња која би се састојала од:
 - возила специјалне намене за превоз ухваћених животиња,

- кавеза који се монтирају у возило за хватање паса приликом транспорта,
 - хватаљке за псе са омчом,
 - корпе за агресивне псе,
 - оковратника и поводца,
 - кожане рукавице са заштитним навлакама,
 - заштитног одела отпорног на ујед, појачаног на подлактицама и потколеницама,
 - замке за псе,
 - батеријске лампе,
 - акумулаторског рефлектора,
 - колица за превоз угинулих животиња – посебна,
 - прскалице за дезинфекцију,
 - стерилизатора за инструменте,
 - читача чипова,
 - клешта за еутаназију,
 - омамљивача и мамаца,
 - заштитне маске,
 - фармацеутских средстава за хватање паса (евентуално пушке за успављивање животиња),
 - рачунара са пратећом опремом,
 - фотоапарата,
 - фотокопира,
 - стандардне радне обуће и одеће за запослене раднике (зимска и летња) и гумене чизме.
- . Фискалну касу са пратећом опремом, за наплате када се грађанима враћају њихове ухваћене животиње и за трошкова хватања и боравка у прихватилишту,
- . Обука за добробит животиња и заштита - лица која раде са животињама у прихватилишту.

Инфо служба

Рад Прихватилишта је јаван и представља део јавног сервиса грађана. Унутар правног лица које управља Прихватилиштем потребно је организовати сервис за комуникацију са грађанима - Инфо службу. Координатор ове службе, треба да буде руководилац Прихватилишта, пошто за рад инфо службе треба бити доступан 24 часова дневно, упознат са свим процесима и процедурама и стањима која се тичу ове области. Оваква служба је неопходна јер је у пракси утврђено да дневно постоји више десетина позива грађана за проблеме напуштених животиња, држања кућних љубимаца или држања домаћих животиња. Инфо служба би редовно информисала грађане о раду Прихватилишта и резултатима који су постигнути у смањењу броја напуштених животиња, али и запослене у Прихватилишту о проблемима грађана у вези са овом темом. При чему је потребно водити редовну евиденцију о броју позива, о решеним, односно, нерешеним случајевима збрињавања напуштених животиња, пријаву проследи надлежним органима.

У циљу провере података наведених у пријави лице које је примило пријаву исту прослеђује радницима у Прихватилишту, како би се изашло на лице места и утврдила веродостојност изнетих података у пријави. Ова услуга се наплаћује по важећем ценовнику и трошкове сноси подносилац пријаве.

Уколико се установи да је дошло до противзаконитих радњи у вези са добробити животиња обавештава се ветеринарска инспекција, полиција, тужилаштво и удружења за заштиту животиња.

Могући проблеми у комуникацији са грађанима се односе на недовољну прецизност изнетих података у пријави, као и на страх од реакције лица против кога се пријава подноси и сл.

Најчешће теме које се односе на рад инфо служби су:

1. „поклањање" паса,
2. удомљавање паса и
3. изгубљено-нађено.

Потребно је информисати грађане да услуге Инфо службе (сервис удомљавања, сервис изгубљених животиња и сл.) постоје у Прихватилишту и да се грађани увек могу обратити Инфо служби Прихватилишта када имају проблем са својим, напуштеним или нађеним кућним љубимцем.

– **5.3 Пројекат информисања и едукације грађана**

Циљеви образовања и информисања су упознавање власника животиња, као и грађана са особинама и потребама животиња, сопственим мотивима држања животиња, законским обавезама власника животиња. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације напуштених животиња у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника односно држаоца животиње.

Медији имају важну улогу у едукацији и подизању свести грађана о проблему напуштених животиња, редовном истинитом информисању и промоцији хуманијег односа према животињама.

Проблеми који се јављају су:

- I. недовољан ниво знања и информисаности самих медија о правим узроцима настанка проблема напуштених животиња као и о хуманим начинима његовог решавања и
- II. недовољна заинтересованост медија.

У циљу **решења** наведених проблема потребно је:

- информисање и едукација запослених у медијима о узроцима настанка проблема напуштених животиња и о хуманим решењима,
- подстицање заинтересованости медија повећаним активизмом удружења грађана,
- утицање на медије да не злоупотребљавају проблем напуштених животиња у друге сврхе и
- придобијање медија за партнерски однос у хуманом решавању проблема напуштених животиња.

Поред објективног информисања, медији треба да преузму улогу едукатора јавности, како би се помогло грађанима и државним службама да се једном проблем реши.

Унапређење јавне свести кроз едукацију и подизање нивоа информисања шире јавности путем сталне медијске кампање чији је акценат на принципима заштите добробити животиња, гарантује да ће многе генерације у општини Бечеј имати другачији однос према овом проблему. Кроз образовне програме и јавне кампање потребно је упознати јавност са начинима и условима држања кућних љубимаца, њиховим биолошким особинама, понашањем и потребама, користима које човек има од њих као и са обавезама и одговорностима које човек има према њима, другим људима и животној средини.

– **5.4 Пројекат масовног третмана паса и мачака луталица**

– **5.4.1 Идентификација**

Регистрација и обележавање свих кућних љубимаца је кључна превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и познат његов власник. Пракса је показала да су у Републици Србији ушни тетовни бројеви, често делимично видљиви услед некавалитетне или неадекватне опреме за тетовирање, а неретко, код веома малих јединки, не постоји могућност да идентификациони број стане на малу површину ушне шкољке. Потребно је набавити модернију опрему за квалитетније обележавање животиња.

Као обавезу увести микрочипове с обзиром да је ЕУ дала рок до 2012. године да електронски идентификациони систем (микрочипови) постану обавеза. Наиме, тиме би се избегле многе непријатности приликом идентификације јединке и власника. У инцидентним ситуацијама, пружила би се могућност визуелне процене које јединке су вакцинисане, дехелметизоване и стерилисане, а које то нису. Таквом методом би се подигла свест власника о одговорном односу према животињи, јер би овлашћено лице у сваком тренутку могло да изврши контролу.

Исто тако, потребно је да се подаци о власницима и јединкама евидентирају у националну базу података. Наиме, у Републици Србији већ постоје две комерцијалне базе података, али њихов рад није законом регулисан, па су тиме уношени подаци без контроле органа.

Приступ националној бази преко интернета, уз аутентификацију корисника при приступу, требали би имати:

1. овлашћени обележивач;
2. ветеринарски инспектор;
3. овлашћена лица из зоохигијеничарске службе.

– **5.4.2 Стерилизација**

Метод стерилизације представља најефикаснију меру којом се смањује број луталица, регулише бројност популације у прихватилиштима, као и неконтролисана репродукција напуштених паса.

Обавеза је да свака јединка у прихватилиштима мора бити стерилисана, као и свака јединка која напушта прихватилиште. Јединке могу бити стерилисане у било којој адекватној установи. У Прихватилишту ће се отворити могућност вршења услуга стерилизације, чиповања и вакцинације за грађанство. Исти се рутински спроводи у Прихватилишту већ дуги низ година за интерне потребе ангажовањем проверених ветеринара.

Стерилизација је рутинска хируршка интервенција која траје само 15 минута и пас је способан да се врати кући већ после сат времена. Потпуни опоравак траје од 7-10 дана код женке односно од 3-5 дана код мужјака. Поред стерилизације напуштених животиња пожељно је промовисати и стерилизацију паса и мачака познатих власника. Иако најефикаснија метода у сузбијању популације напуштених животиња - стерилизација није довољно прихваћен метод од стране грађана због недовољне информисаности и предрасуда.

Континуираном едукацијом и бољим информисањем грађана повећава се свест о значају и улози стерилизације у решавању овог проблема. На овај начин се стичу услови да се проблем смањења бројности популације напуштених животиња на најхуманији начин реши.

Спречавање размножавања животиња смањује проблеме рађања, здравствене проблеме и еколошке проблеме – смањује трошкове контроле прекобројности у будућности.

Стерилизација и кастрација су темељ сваког ефикасног програма контроле прекобројности

– **5.4.3 Удомљавање, поклањање и проналажење изгубљених животиња**

Удомљавање, поклањање и проналажење изгубљених животиња представља најхуманији начин збрињавања напуштених животиња. Све животиње које се дају на удомљавање морају бити вакцинисане, стерилисане и обележене.

Из искуства је познато да велики број грађана контактира запослене у Прихватилишту и активне чланове удружења како би „поклонио“ једног, два или више кућних љубимаца Прихватилишту.

Разлози за такву одлуку грађани могу бити - објективни (пресељење из куће у стан, промена места пребивалишта, болест, смрт власника односно држаоца и сл.) и субјективна жеља власника, односно држаоца да се ослободи животиње, кућног љубимца, наводећи личне, углавном, субјективне разлоге.

Удомљавање је поступак проналажења новог власника за пса који се налази у Прихватилишту. Позивом Инфо службе грађани могу добити информацију уколико су заинтересовани да удоме пса из Прихватилишта.

Посао удомљавања углавном врши ЈП „Комуналац“ Бечеј и удружења за заштиту животиња. Након одабирања пса, попуњава се уговор о удомљавању, који је потписан од стране новог власника и одговорног лица ЈП „Комуналац“ Бечеј и удружења за заштиту животиња, који задржавају право контроле над удомљеном животињом. Пси из Прихватилишта се удомљавају очишћени од паразита, вакцинисани, обележени и стерилисани, како би се смањила могућност даљег неконтролисаног размножавања паса у домаћинству.

Акције удомљавања које спроводе зоохигијенска служба и удружења за заштиту животиња треба да буду континуиране и у сарадњи са надлежним инспекцијским службама.

Грађани који су изгубили своје кућне љубимце могу се јавити Инфо служби која ову информацију прослеђује радницима у Прихватилишту и Друштву за заштиту животиња. Веома често изгубљена животиња се пронађе и уколико су грађани пријавили нестанак у законском року Инфо служби, иста их обавештава да га могу преузети у Прихватилишту. Тада власник потписује Изјаву о враћеној животињи. Уколико се случај понавља сматра се да власник изгубљене животиње не води бригу о свом кућном љубимцу и пријављује се надлежним инспекцијама ради даље обраде.

– **5.4.4. CNR Програм (ухвати, стерилиши, пусти)**

У срединама у којима је број паса луталица велики, неопходно је применити твз. CNR програм – „Catch, Neuter, Release“ („ухвати, стерилиши, пусти“). У срединама као што је насељено место Бечеј, једноставно уклањање животиња са улица не представља ефикасан начин смањења њиховог броја. На локалитетима са којих су уклоњени пси досељавају се нови, јер су за уклоњеним животињама остали слободни извори хране. На тај начин, веома брзо, већ после три

месеца, локалитет са којег су уклоњене луталице насељава исти број животиња. Насупрот томе, CNR програмом прво се стабилизује бројност луталица, а потом постепено долази до смањења њиховог броја путем смањења капацитета станишта, а и спречавањем настанка нове генерације луталица.

CNR програм се укратко своди на хватање луталица, стерилизацију, вакцинацију против беснила, третман против ендопаразита и ектопаразита, обележавање и враћање здравих, неагресивних и неуједљивих животиња на подручје на којем су ухваћени, осим на локације дечијих вртића, школских дворишта и болница. Повратак животиња мора бити спроведен најдаље у року 10 – 15 дана од дана хватања. О овим псима се на улици брину грађани – старатељи.

CNR програм је ефикасна прелазна мера чији је циљ да заустави даљи пораст популације, као и долазак нових луталица на слободне изворе хране. С обзиром да се ове животиње не могу размножавати, њихова популација се постепено смањује.

За реализацију CNR програма потребно је обезбедити средства у буџету општине која покривају трошкове спровођења.

– **5.4.5. Сарадња**

За све учеснике у ланцу решавања проблематике паса луталица и преузимање одговорности за свој део извршења програма потребна је добра комуникација.

У циљу што боље координације и сарадње свих служби на локалном нивоу, потребно је извршити умрежавање, односно информативно повезивање свих месних заједница, школа, јавних предузећа, кинолошких друштава, ветеринарских станица, инспекцијских служби, полиције, удружења за заштиту животиња са Прихватилиштем, односно Инфо службом која у њему професионално ради на информисању јавности

– **5.4.6. Еутаназија**

Еутаназија је најнеефикаснија мера контроле. Спроводи је искључиво ветеринар над агресивним и неизлечиво болесним животињама у складу са Законом о добробити животиња.

По Закону о добробити животиња („Сл. гласник РС“, бр. 41/09), животиња се може лишити живота на хуман начин, ако:

1. је повређена, неизлечиво болесна, телесно деформисана или на други начин патолошки онеспособљена тако да опоравак није могућ, а живот за њу представља бол, патњу, страх и стрес;
2. је достигла старост па јој отказују основне животне функције;
3. се користи за исхрану људи;
4. се користи у начуноистраживачке и биомедицинске сврхе, у складу са овим законом;
5. се лишавањем живота спречава ширење, односно ако се сузбијају и искорењују заразне болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство;
6. животиња не може да се прилагоди условима смештаја, а њено пуштање на слободу представља опасност за људе, друге животиње и животну средину;
7. је у питању уништавање штетних глодара;
8. је неопходно контролисати бројност популације одређене врсте дивљих животиња, у складу са посебним прописима;

9. је лишавање животиње живота од веће користи за њену добробит него што су патње од даљег живота, у складу са мишљењем ветеринара.

Животиња се не може лишити живота на јавним местима, осим:

1. у ловиштима, у складу са законом којим се уређује ловство;
2. у случају када је неопходно лишити животињу непотребног бола и патње, ако њен опоравак није могућ, на основу мишљења ветеринара, у складу са процедуром еутаназије;
3. ради спречавања ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Лишавање животиње живота обавља се на хуман начин који проузрокује тренутну и сигурну смрт и мора се обављати уз претходно омамљивање животиње, осим код принудног лишавања живота ради прекида патње и бола насталог услед патолошког стања, повреде или заразне болести.

Животињу може лишити живота само ветеринар или ветеринарски техничар под надзором ветеринара, али и друго обучено лице под надзором ветеринара, осим у случајевима када је угрожена безбедност људи и животиња, ако законом о добробити животиња није друкчије прописано.

Лица која врше еутаназију дужна су да после спроведеног поступка лишавања живота провере да ли је наступила смрт животиње.

– 5.5. Санкционисање неодговорних грађана

Захтеве за покретање прекршајног поступка против неодговорних грађана подносе Прекршајном суду надлежне инспекцијске службе које врше надзор над применом закона и подзаконских аката из ове области.

– 5.6. Доношење нових општинских прописа који регулишу ову правну област

Одредбом члана 20. тачка 26. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/07) прописано је да општина односно град уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња.

Закон о добробити животиња („Сл. гласник РС“, бр. 41/09) ступио је на снагу 10.06.2009. године. У циљу усаглашавања прописа локалне самоуправе са новодонетим законима и подзаконским актима, потребно је да уместо до сада важеће Одлуке о држања домаћих животиња („Сл.лист општине Бечеј“, бр. 17/2006, 7/2009-пречишћен текст, 14/2009 и 3/2010), да се донесе нова Одлука, којом би се прописао рад зоохигијенске службе и дефинисати надзор над њиховим радом, рад прихватилишта за напуштене животиње, као и карантина за смештај животиња, прикупљање, превоз и збрињавање напуштених и изгубљених животиња, пружање помоћи, бриге и смештаја тих животиња, начин обезбеђивања одговарајуће ветеринарске помоћи, место и начин извођења кућних љубимаца, нарочито паса и мачака на јавне површине.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Да би Програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити финансијска средства за рад служби и функционисање Прихватилишта, као и за превентивне мере

(обележавање, вакцинација и стерилизација) из Буџета локалне самоуправе, из средстава добијених од Министарства, средства Покрајинског секретаријата, од донација и сл.

Потребна су финансијска средства за:

1. проширење, доградњу Прихватилишта, прибављање неопходне пројектно техничке документације,
2. набавку опреме за рад радника у Прихватилишту и зоохигијенске службе- једнократно,
3. трошкове зарада и накнада за запослене раднике,
4. трошкови обуке, као и здравствене заштите запослених (превентивно вакцинисање),
5. материјалне трошкове у Прихватилишту (гориво, регистрација возила, струја, вода, комунална такса, телефон...),
6. трошкове исхране животиња у прихватилишту,
7. трошкове стерилизације, кастрације и еутаназije,
8. одржавање опреме у Прихватилишту (текуће и ванредно одржавање),
9. набавку дезинфекционих средстава,
10. трошкове за одржавање објеката,
11. трошкове превоза и нешкодљивог уклањања животињских лешева и
12. трошкове прилагођавања рада Прихватилишта и зоохигијенске службе у циљу постизања капацитета за спровођење овог Програма.

Приходи за финансијска средства:

1. Буџет општине Бечеј (евентуално средства из Буџета Покрајине и Републике),
2. из делатности Прихватилишта и зоохигијенске службе,
3. средства из донација.

7. ПРОЦЕДУРА У ПОСТУПАЊУ СА НАПУШТЕНИМ ПСИМА И МАЧКАМА

Један од битних предуслова за успешну реализацију Програма, је и јасна и недвосмислено прописана процедура у поступању са напуштеним псима и мачкама. Она се састоји од следећих корака:

1. Хватање напуштених паса и мачака са посебним акцентом на агресивне, болесне и старе јединке.
2. Транспорт ухваћених јединки до Прихватилишта.
3. Прихват јединки и ветеринарски третман:
 - преглед приспелих јединки и уношење података у базу,
1. визуелни преглед од стране ветеринара,
2. дехелминтизација (спољашњи и унутрашњи паразити),
3. вакцинисање против беснила и поливалентна вакцина,
4. чиповање ако јединка већ није чипована,
5. здравствени третман болесних и повређених јединки,
6. смештај у боксове-кавезе и стално праћење од стране ветеринара,
7. брига о јединкама у трајању до 30 дана од дана смештаја у Прихватилиште (смештај у боксове-кавезе, храна, вода, ветеринарска здравствена заштита),
8. враћање ухваћених јединки власницима уз надокнаду трошкова насталих третманом,

9. тријажа јединки од стране ветеринара и еутаназиа неизлечиво болесних јединки, неизлечиво повређених јединки, телесно деформисаних, патолошки онеспособљених чији опоравак није могућ, старих јединки са отказаним појединим животним функцијама, агресивних јединки које није могуће социјализовати,
10. ову активност спроводи и надгледа Комисија састављена од представника надлежне Управе, Комуналне инспекције, Зоохигијенске службе, ветеринарске станице којој је поверен третман напуштених паса/мачака и удружења за заштиту животиња ,
11. стерилизација,
12. постоперативни третман стерилисаних јединки.
 4. Удомљавање јединки за које се интересују удомитељи,
 5. Враћање преосталих јединки на територије на којима су ухваћене;

Свака од ових процедура, као и начин вођења евиденције, биће прописана Правилима о раду Зоохигијенске службе на коју ће сагласност давати надлежни орган управе.

• 8. ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

С обзиром на садашње стање, обимност проблематике и материјалне могућности, реализација Програма ће се спроводити у две фазе и то:

I фаза (хитне мере)

- Доношење нових општинских одлука, измена постојећих где је то потребно, као и стављање ван снаге застарелих, непотребних и превазиђених аката,
- проширење капацитета Прихватилишта,
- обука и едукација радника зоохигијенске службе као и проширивање кадровског капацитета,
- подизања капацитета зоохигијенске службе и стварање техничко- технолошких предуслова за квалитетан и неометан рад,
- масовни третман паса/мачака који имају власника,
- масовни третман напуштених паса/мачака,
- удомљавање напуштених паса/мачака,
- враћање стерилисаних/кастираних јединки на станиште и праћење њиховог кретања.

II фаза (дугорочне мере):

1. Наставак подизања капацитета зоохигијенске службе и стварање техничко- технолошких предуслова за квалитетан и неометан рад,
2. спровођење пројекта информисања и едукације грађана,
3. наставак на обуци и едукацији радника зоохигијенске службе,
4. наставак масовног третмана паса/мачака који имају власника,
5. наставак масовног третмана напуштених паса/мачака,
6. наставак удомљавања напуштених паса/мачака,
7. стална контрола спровођења републичких и општинских прописа.

9. ЗАКЉУЧАК

Проблем напуштених паса/мачака представља тему која је кулминирала последњих година астрономским одштетним захтевима на рачун Општине Бечеј. Најизраженији проблем је на подручју насељеног места Бечеј, али је присутан и у осталим насељеним местима општине.

На решавању ове проблематике нису предузимани значајнији дугорочни кораци. Изградњом постојећег Прихватилишта решен је само део горе наведених проблема, али је поред проширења његовог капацитета, потребно спровести и Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака који подразумева: стерилизацију, обележавање свих паса/мачака на територији града, удомљавање или враћање на природна станишта ухваћених паса/мачака, едукацију становништва, путем средстава јавног информисања, предшколских и школских установа, сарадњу са ветеринарским службама и инспекцијама, удружења за заштиту животиња, еколошким организацијама и кинолозима.

Сваки неевидентирани пас/мачка или штене/маче које власник избаци на улицу постаје напуштен пас/мачка и представља опасност за грађане, а одговорност за последице његових напада на грађане и имовину пада на терет локалне самоуправе. Обележавањем паса/мачака увећава се одговорност власника, који своје љубимце не могу олако избацити на улицу, а неодговорни власници ће сносити све материјалне трошкове за последице дела које направи пас/мачка (нападне особу, друге животиње...) као и трошкове хватања и збрињавања пса/мачке у прихватилиште.

Пракса у нашем окружењу је показала да се применом мера које предвиђају обележавање паса/мачака, стерилизацију, удомљавање и едукацију грађана, драстично смањује број напуштених паса/мачака, а видљиви резултати се могу очекивати већ након 2-3 године.

Сматра се да би реализација овог Програма допринела, да се на прогресиван, али пре свега хуман начин, промени однос грађана општине Бечеј према напуштеним животињама, а самим тим и слика коју шаљемо у јавност.

Хватањем напуштених паса и мачака, њиховим уклањањем са јавних површина и смештајем у Прихватилиште са паралелном применом CNR програма, доћи ће до заустављања даљег пораста популације паса на јавним површинама, односно спречавањем њиховог неконтролисаног размножавања отклониће се опасност од уједа паса луталица, а самим тим ће се значајно смањити трошкови плаћања накнаде штете оштећеним грађанима, што ће довести до смањења буџетских издатака по овом основу. Средства ће се моћи каналисати на реализацију овог Програма и постићи ће се дугорочни резултати у контроли популације паса на јавним површинама.

Стерилизацијом – се омогућава да се бројност популације паса и мачака стави под контролу, на хуман начин, а истовремено се утиче и на стварање здраве популације, с обзиром да се стерилизацијом значајно смањује ризик полно преносивих и опасних болести животиња. Применом антирабичне вакцинације свих паса и мачака – нестаје опасност од ширења рабиеса, 100% смртоносне антропозоозе.

Микрочиповањем свих паса и мачака постиже се устројавање евиденције њихових власника, што за последицу има повећање одговорности истих према њиховим кућним љубимцима, али и преношење одговорности за штету услед уједа паса са општине Бечеј на евидентираних власника животиње.

Едукација грађана свих узраста усмерена је на ширење свести и информисање јавности о добробити животиња, у циљу правилног односа према животињама. Свеобухватан приступ у спровођењу Програма кроз реализацију предложених Пројеката подразумева ангажовање што већег броја учесника на изналажењу финансијских извора, а надасве на реализацији предложених и унапред постављених програмских циљева.

САДРЖАЈ

TARTALOM

Ред. бр. Sorszám	Назив Elnevezés	Страна Oldal
-----------------------------	----------------------------	-------------------------

Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији општине Бечеј
A kicsapott kutyák és macskák népességének ellenőrzéséről és csökkentéséről szóló program Óbecse község területére vonatkozóan

Службени лист општине Бечеј се издаје по потреби
Издавач: Општина Бечеј, Трг ослобођења бр. 2 – тел.: 6811-922
Лице које обавља послове одговорног уредника: Оршоља Момчиловић, секретарка Скупштине општине Бечеј
Годишња претплата за 2013. годину 1.750,00 динара
Штампа: Општинска управа општине Бечеј,
ПИБ: 100742635, Матични број: 08359466, Текући рачун Општинске управе општине Бечеј код Управе за трезор 840-138640-47

-----0-----
Óbecse Község Hivatalos Lapja szükség szerint jelenik meg.
Kiadó: Óbecse község, Felszabadulás tér 2. – tel: 6811-922
A felelős szerkesztő feladatait ellátó személy: Orsolya Momčilović, Óbecse Község Képviselő-testületének titkára
Előfizetési díj a 2013. évre: 1.750,00 dinár
Nyomtatja: Óbecse Község Közigazgatási Hivatala
PIB: 100742635, Törzsszám: 08359466, Óbecse Község Közigazgatási Hivatala folyószámlaszáma: Uprava za trezor 840-138640-47